

KONTROLL OG KONTROLL

Av *Tore Haga*

Dette følgebrevet er sendt fra Oslo 6. august 1927, og det ankom Bergen dagen etter. Riktignok er ankomststempelen plassert i rubrikken for avgangspoststedets stempel, der det var ledig fordi avgangspoststedet nok anså seg som tilstrekkelig identifisert ved det såkalte skrankestempelen som inneholder dato, poststed og porto. På baksiden er det i rubrikken for utleveringsdato stemplet 8 VIII 27, men tilbake på forsiden finner vi to 20 øres frimerker plassert over ankomststempelen og annullert med samme type stempel 9 VIII 27. Videre ser vi at følgebrevet to ganger er påført stempelet **Kontroll A**, og at det ene av disse er strøket ut.

I tillegg til dette har jeg en liten håndfull følgebrev med stempel **Kontroll A** eller **Kontroll B**, alle til adresser i Bergen i 1927, og alle med forutbetalt ombringelsesavgift. For nærværende følgebrev var det imidlertid ikke forutbetalt slik avgift. Jeg tror at kontrolløren innledningsvis tok litt lett på oppgaven og gikk ut fra at beløpet kr 1,10 i skrankeavtrykket var sammensatt av porto for inntil 1 kg kr 0,70 og ombringelsesavgift kr 0,40, til tross for at det ikke var notert at ombringelse var betalt. Derfor ble følgebrevet påført kontrollstempelet. Deretter oppdaget han at vekten faktisk var 2,3 kg, som betinget porto kr 1,10. Så var det frem med blåblyanten og stryke ut kontrollstempelet. Den mest nærliggende forklaring på det videre hendelsesforløp er at man så har henvendt seg til adressaten og spurt om man ønsket ombringelse mot å betale avgift for dette, at svaret har vært bekræftende, hvorefter følgebrevet er påsatt de nevnte frimerkene og har fått nytt **Kontroll A**.

Denne historien og mitt tilleggsmateriale kan tyde på at disse kontrollstemplene var til bruk nettopp i forbindelse med kontroll av hvorvidt ombringelsesavgift var betalt. Anvendelse eller ikke av stempelet skulle avgjøre den videre behandling - ombringelse eller avhenting på postkontoret.

Den behandlingen som i dette tilfellet fant sted i Bergen, var ikke i samsvar med reglementet. Fra 1. mai 1921 var det nemlig bl.a. i Bergen ikke lenger adgang til ombringelse av pakker mot etter-skuddsbetaling av avgiften. Tilfellet er ikke enestående. I skrivende stund finnes på Frimerkehusets nettsider to følgebrev fra 1924 der ombringelsesavgift er betalt i etterhånd, begge til Bergen. Ingen av disse bærer kontrollstempel.

Kilder: Egen samling, samt Aune & Aune: Norske innenrikske portotakster & gebyrer 1877-1995.